

Z E S P Ó Ł
INFORMACJI
POLITYCZNEJ
K W P Z P R
W B I A Ł E J
P O D L A S K I E J

FAKTY

SERWIS INFORMACYJNY

Nr 32

Do użytku wewnętrznego

PLENARNE POSIEDZENIE KW PZPR

W dniu 28 maja br. odbyło się plenarne posiedzenie Komitetu Wojewódzkiego PZPR w Białej Podlaskiej. Tematem obrad, którym przewodniczył I Sekretarz KW PZPR tow. Czesław Staszczak, był udział kobiet w życiu społeczno-gospodarczym województwa białkopodlaskiego.

W posiedzeniu oprócz członków KW brały udział członkinie Komisji Kobiecej KW PZPR, oraz liczne grono aktywistek ruchu kobiecego, Ligi Kobiet Polskich, KGW, wśród nich posłanka na Sejm PRL, tow. Józefa Matyńkowska oraz wiceprzewodnicząca RG KZRKiOR, tow. Anna Gocławska-Nowak. Uczestniczyli w nim również: tow. Stanisław Gabrielski - kierownik Wydziału Społeczno-Zawodowego KC PZPR, tow. Maria Grabska - Kaczanowska - wiceprzewodnicząca ZG LKP, przedstawiciele kierownictw WK ZSL, WK SD, RW PRON, a także kierownictwo administracji województwa.

Problematyka wnoszona pod obrady KW była zgodnie z utartym już zwyczajem przedmiotem szerokiej konsultacji społecznej. Kierownictwo instancji partyjnej spotkało się w tej sprawie z aktywem kobiecym PZPR i z przedstawicielkami ruchu kobiecego z różnych środowisk społeczno-zawodowych. Komisja Kobieta KW PZPR omówiła te zagadnienia na kilku posiedzeniach z udziałem kierowniczego aktywu organizacji kobiecych województwa. Referat Egzekutywy KW PZPR wprowadzający do dyskusji na Plenum przedstawił Sekretarz KW, tow. Witold Burzyński.

W referacie Egzekutywy KW PZPR wprowadzającym do dyskusji stwierdza się m.in.:

Dzisiejsze plenarne posiedzenie Komitetu Wojewódzkiego Partii jest wyrazem konsekwentnej realizacji przyjętego przez Wojewódzką Konferencję PZPR kierunku działania wiodącego do rozwiązywania najistotniejszych problemów województwa w oparciu o szeroki i szczery dialog ze społeczeństwem, o wspólne rozwiązywanie wszystkich problemów społecznych i gospodarczych, na zasadach współdziałania i współodpowiedzialności. Stąd właśnie brała się tematyka poprzednich Plenów KW, stąd również i zasada szerokiej konsultacji materiałów i uchwał stawianych na tym forum. Poznawano to na szybkie reagowanie władz polityczno-administracyjnych, eliminowanie szeregu nieprawidłowości oraz dążenie do pełnej realizacji podejmowanych problemów. Przypomnieć można choćby nasze plenarne posiedzenia dotyczące zadań w zakresie łagodzenia skutków kryzysu, problematyki rolnictwa i wsi, problematyki młodego pokolenia, jak też walki o urzeczywistnienie zasad sprawiedliwości społecznej.

Obecnie skupiamy naszą uwagę na sprawach kobiet, na ich udziale w życiu społeczno-

gospodarczym województwa. I nie wynika to oczywiście tylko z tego prostego względu, że kobiety stanowią 52,4% ogółu mieszkańców woj. białkopodlaskiego. Nasza partia w swych uchwałach programowych dobitnie podkreślała znaczącą rolę kobiet w życiu społeczno-gospodarczym, w funkcjonowaniu podstawowej komórki społecznej - rodziny, w przewyciężaniu kryzysu gospodarczego i polityczno-moralnego, w realizacji idei porozumienia, w wychowaniu przyszłych pokoleń socjalistycznej Polski. Partia i rząd wysoko oceniły obywatelską, konstruktywną postawę kobiet w obecnym trudnym dla kraju okresie.

Z uznaniem podkreślam zarazem aktywne uczestnictwo kobiet w budzących się do życia po 13 grudnia 81 r. społecznych komórkach ocalenia narodowego, w zakładowych komisjach socjalnych, w nowych strukturach życia społeczno-politycznego. Tow. I Sekretarz KC PZPR, gen. W. Jaruzelski na spotkaniu z włókniamiarki Łodzi, mówił m.in.: "Cenimy obywatelską postawę oraz odwagę tych kobiet, które w trudnych dniach stanu wojennego i w obecnej, nadal złożonej sytuacji społeczno-gospodarczej nie opuściły rąk, nie poszły na wewnętrzną emigrację, nie uległy niemoralnej filozofii

przeczekania. Czas, życie przyzna im rację”.

Chciałbym przy tym zaznaczyć, że powyżej cytowane stwierdzenie Tow. gen. Jaruzelskiego doskonale odnosi się do określenia postawy kobiet w naszym województwie.

Pragnę więc, w imieniu wojewódzkiej instancji partyjnej, wyrazić słowa podziękowania i uznania dla tych kobiet, które w trudnych chwilach, oddziaływały na nastroje i postawy w różnych środowiskach, pracowniczych i społecznych, wykazywały rozwagę i spokój, opowiadały się za obywatelską postawą zamiast niepotrzebnych emocji.

Wykorzystajmy więc ten wielki kapitał oraz sumę naszych przemyśleń i zbiorową mądrość, która... woliła dokonać wyboru po stronie przewycięzania kryzysu, wprowadzania reform, budowania płaszczyzn porozumienia i zgody społecznej. Są to kamienie węgielne socjalistycznej odnowy, na gruncie której stoi nasza partia w całym złożonym procesie polskich przemian.

Żyjemy nadal w warunkach kryzysu. Rozmiary tego kryzysu odczuwamy i ogarniamy wszyscy. Zdajemy sobie jednak sprawę, iż jego skutki, kobiety, a zwłaszcza matki, odczuwają znacznie silniej niż ktokolwiek inny. Wiemy, że aktualna sytuacja

stwarza im dodatkowe utrudnienia w spełnianiu przez nie funkcji zawodowych i rodzinnych. Z tych właśnie powodów, a także z uwagi na fakt, że sprawy kobiet, zarówno te związane z ich funkcją w rodzinie, jak i wynikające z aktywności społeczno-zawodowej, zawsze pozostawały w centrum zainteresowania partii. Stąd też odczuwamy głęboką potrzebę podjęcia tych problemów. Mamy kompleksowo opracowany przez IX Nadzwyczajny Zjazd Partii program przewycięzania kryzysu. Partia i państwo podjęły zgodnie z nim, szereg decyzji zmierzających do ułatwienia kobietom godzenia ich obowiązków zawodowych z prowadzeniem domu, z obowiązkami wychowawczymi w rodzinie. Podjęto decyzje dotyczące ochrony materialnej rodzin, wprowadzono szereg rozwiązań socjalnych. Starania władz wojewódzkich, uchwały uprzednio podejmowane przez KW, korespondują ściśle z tym kierunkiem, na miarę oczywiście naszych możliwości. Wiemy jednak, że w obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej województwa, jest wiele spraw do podjęcia dla rozwiązywania problemów kobiet. Widzimy przy tym, jak ważną rolę odgrywa aktywność zawodowa i społeczna kobiet na wsi i w mieście w realizacji tych zamierzeń, które określaliśmy na

poprzednich plenarnych posiedzeniach KW.

Zgodnie z przyjętym u nas zwyczajem, problematykę tę chcemy rozpatrywać w ścisłym współdziałaniu wszystkich organizacji i środowisk kobiecych. Stąd spotkania i konsultacje, jakie przeprowadzało kierownictwo KW i Komisja Kobieta KW przed Plenum. Stąd i udział w naszych obradach przedstawicielek ruchu kobiecego. Uważamy, że to poszerzone forum uczyni naszą refleksję partyjną bardziej wnikliwą, pozwalającą ogarnąć złożoność sytuacji, wypracować wspólnie najbliższe i perspektywiczne zadania partii i społeczności kobiecej naszego województwa.

O aktywności kobiet świadczy ich działalność w Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, w stronnictwach politycznych, jak również w organizacjach społecznych i kobiecych. W organizacji partyjnej naszego województwa, na ogólną liczbę 14.300 członków - 3.922 stanowią kobiety. Odpowiedzialne funkcje partyjne z wyboru, pełni 275 kobiet, w tym 135 sprawuje funkcje sekretarzy POP, a członkami instancji wojewódzkich, miejskich, miejsko-gminnych i gminnych, zakładowej jest 140 kobiet.

W działalności stronnictw

politycznych, kobiety również mają znaczny udział. W Zjednoczonym Stronnictwie Ludowym kobiety stanowią 23,1 % ogólnej liczby członków, natomiast w Stronnictwie Demokratycznym udział ich wynosi 25,4 %. W pracach Wojewódzkiej Rady Narodowej uczestniczy 28 kobiet /20% radnych/. W działalności stopnia podstawowego bierze udział 327 kobiet. Ten stan rzeczy nie zadawała naszej partii, liczymy na większy udział kobiet w działalności rad narodowych wszystkich szczebli i ich zwiększoną aktywność. W pracach Wojewódzkiego Komitetu Kontroli Społecznej uczestniczy 12 kobiet, natomiast w Komitetach Kontroli Społecznej stopnia podstawowego 87 kobiet. Będziemy dążyć do zwiększania udziału kobiet w tej działalności.

Znaczny jest udział młodych kobiet i dziewcząt w organizacjach młodzieżowych. W szeregach ZSMP działa 4.936, ZMW - 1.405, zaś w ZHP - 875 pełni funkcje instruktorek. Wysoko oceniana jest praca kobiet w Kołach Rodzin Wojskowych i Milicyjnych.

Wiodącą rolę w organizowaniu życia społeczno-kulturalnego wśród kobiet w mieście odgrywają Koła Ligi Kobiet Polskich. W województwie białkopodlaskim istnieje 67 kół Ligi Kobiet Polskich, do

których należy 2.130 kobiet. Najwięcej kół, bo aż 56 działa w zakładach pracy, 10 w osiedlach mieszkaniowych i jedno koło Matek w Białej Podlaskiej

W środowisku wiejskim działają kobiety zrzeszone w Kołach Gospodyń Wiejskich. W 566 kołach pracuje aktywnie ponad 16 tys. członkiń.

Sprawami kobiet, ich pracą zawodową, problemami ochrony życia rodzin, uczestnictwem kobiet w rozwoju oświaty i kultury oraz działalnością ruchu kobiecego na codzien, interesowała się Komisja d/s Kobiet Komitetu Wojewódzkiego. Rezultaty prowadzonych przez nią analiz i sondaży społecznych są okresowo przedstawiane Egzekutywie KW, uruchamiane są działania zmierzające do skutecznego załatwienia spraw. Komisja ta stanowi szeroką platformę reprezentacji i współdziałania środowisk kobiecych w partii, stronnictwach politycznych, organizacjach społecznych i młodzieżowych. Należy stwierdzić, że nie wszystkie instancje podstawowe należycie doceniały konieczność powołania Komisji d/s Kobiet.

Ruch kobiecy w ostatnich latach został poddany trudnej próbie. Koła Gospodyń Wiejskich uległy nieznacznemu osłabieniu, większemu zaś Liga Kobiet Polskich i ruch spółdzielczyń.

Struktury organizacyjne ruchu kobiecego w naszym województwie przetrwały jednak najtrudniejszy czas, ale wymagają umocnienia i wspierania ich przez wszystkie siły społeczno-polityczne. Wskazują na to wnioski i sygnały, jakie otrzymujemy z Podstawowych Organizacji Partyjnych i instancji partyjnych i stopnia. Nie zawsze też organizacje kobiece wykorzystują swoje uprawnienia w "braniu w swoje ręce" spraw, które można rozwiązać aktywnością kobiet. Mówiły o tym dyskutantki na spotkaniu przedplenarnym.

Oddzielnego potraktowania wymaga problem pomocy finansowej i lokalowej organizacjom kobiecym. Przeprowadzona akcja "Posesja" wykazała w wielu miejscowościach naszego województwa tzw. pustostany, które mogą być udostępnione dla działalności ruchu kobiecego. Koordynacji wymaga także system finansowania działalności kobiet.

Brak instruktorek, często podstawowego wyposażenia do programowej działalności oraz środków finansowych doprowadza do osłabienia tak ważnej funkcji, jaką winny spełniać KGW czy LKP.

Ten stan spraw musi ulec wyraźnej poprawie poprzez działania instancji, administracji państwowej i gospodarczej.

Wielką rolę do spełnienia ma ruch kobiecy wobec integracji, społeczeństwa, nadal podzielonego postawami i poglądami na złożone realia życia, a także w zakresie humanizacji stosunków społecznych, pracowniczych - słowem międzyludzkich.

Egzekutywa Komitetu Wojewódzkiego partii w styczniu 1982 r. zobowiązała instancje i organizacje partyjne do : pomocy funkcjonującym ogniwom ruchu kobiecego oraz do reaktywowania tych organizacji w zakładach pracy i na wsi, a także do poszukiwania form aktywizacji kobiet w działaniach podejmowanych przez partię.

Ocena realizacji tych wniosków wykazała, że wiele jest jeszcze do zrobienia w tej mierze.

Treści dalszej pracy ideologicznej w odniesieniu do ruchu kobiecego w naszym województwie powinny stanowić działania na rzecz stabilności i zdrowia moralnego rodziny, inspiracji i wspierania działalności społeczno-opiekuńczej, umacniania pozycji kobiety jako współgospodarza w zakładzie pracy, ochrony pracy kobiet, kształtowania postaw kobiet, ich wysokiego morale, a także szczególną troską powinna być otoczona kobieta - matka i wychowawca, kobieta pracownik - producent rolny.

W chwili obecnej, istnieje pilna potrzeba koordynacji ruchu kobiecego na szczeblu

miasta, gminy i zakładu pracy. Władze administracyjno-gospodarcze miast i gmin winny powierzyć personalnie sprawowanie tej funkcji odpowiedniej osobie.

Na ogólną liczbę 63.155 osób zatrudnionych w gospodarce uspołecznionej województwa 44,2% stanowią kobiety, w tym 16,7% zatrudnionych kobiet zajmowało stanowiska kierownicze. Wskaźnik ten świadczy również o zbyt wolnym awansie kobiet w naszym województwie. W zakładach pracy, w których przeważającą część stanowią kobiety, zdecydowaną większość stanowisk kierowniczych piastują mężczyźni. Należy tu nadmienić, że spośród ogólnej liczby zatrudnionych kobiet w gospodarce uspołecznionej, 2.075 legitymuje się wykształceniem wyższym, a 13.522 wykształceniem średnim.

Jak wskazuje struktura zatrudnienia w naszym województwie, najwięcej kobiet pracuje w oświacie, stanowią one 77,7% zatrudnionych. Określa to, skalę udziału kobiet w procesie kształcenia i wychowania. Stopień przygotowania kadry pedagogicznej, jej zaangażowanie, gwarantuje objęcie pełnowartościową opieką wychowawczą dzieci i młodzieży w wieku szkolnym. Wojewódzka organizacja partyjna ma świadomość wielu uwarunkowań rzu-

tujących na stan rozwoju opieki przedszkolnej - po raz pierwszy w ubiegłym roku pełną opiekę, objęto dzieci w miastach. Jednak w sieci placówek przedszkolnych występują poważne dysproporcje między poszczególnymi jednostkami administracyjnymi stopnia podstawowego, a zwłaszcza między miastem a wsią. Wiele mieszanek wsi nie uświadamia sobie jednak faktu, czym dla rozwoju dziecka jest przedszkole. Istnieje możliwość dokonania adaptacji wielu niewykorzystanych obiektów na cele przedszkoli wiejskich. Stan infrastruktury oświatowej i sieci szkolnej daleko jeszcze odbiega od zaspokojenia potrzeb matek pracujących. Organizowane od kilku lat w naszym województwie dziecińce wiejskie częściowo tylko spełniają problem opieki nad dziećmi w okresie trudnych prac polowych.

Najbardziej jednak istotną sprawą, jest umocnienie więzi współdziałania kobiet - matek, ze szkołą i nauczycielem, w zakresie jednolitego oddziaływania wychowawczego i opieki. Od szkół i placówek oświatowo-wychowawczych oczekujemy bogatszej koncepcji pracy pedagogicznej rodziców, pogłębiającej funkcję wychowawczą rodziny.

Nadal zachodzi konieczność obrony socjalistycznego

charakteru szkoły, jej świekości i suwerenności pedagogicznej. Szkole potrzeba także szerokiego wsparcia i współdziałania w rozwiązywaniu trudnych problemów oświatowych. Na tym polu powinna zawocować społeczna inicjatywa i ofiarność kobiet - matek. Liczymy, że kobiety - matki będą właściwie kształtować stosunek całej rodziny do nadal trudnej sytuacji, zwłaszcza zaopatrzeniowej.

W okresie ostatnich lat nastąpił wyraźny rozwój opieki nad dziećmi szczególnej troski.

Jedną z form całkowitej opieki są państwowe domy dziecka sprawujące pedagogiczno-wychowawczą funkcję nad dziećmi, które z różnych przyczyn znalazły się poza rodziną naturalną.

W istniejących dwóch tego typu placówkach znajduje się aktualnie 62 wychowanków. Dzieci wykazujące opóźnienia w rozwoju umysłowym objęte zostały różnymi formami kształcenia specjalnego. Na terenie naszego województwa funkcjonuje 6 tego typu placówek w zakresie szkoły podstawowej i obejmują one swoją opieką 234 uczniów, oraz 92 uczniów kalekich uczy się zawodu przy Zespole Szkół Zawodowych w Łosicach i ZSZ CZSP w Białej Podlaskiej.

W województwie zanotowano około 5 tys. dzieci w 1200 rodzinach alkoholików. Szkoły i placówki opiekuńczo-wychowawcze w miarę posiadanych środków i możliwości przychodzą im z pomocą udzielając zapomóg, stypendiów, bezpłatnego wyżywienia, zapewniając miejsca w internatach, kierując do zakładów opiekuńczo-wychowawczych.

Istotną rolę w zakresie pomocy rodzinie spełniają 52 świetlice szkolne, które obejmują swoją działalnością 17.189 uczniów.

Ważną sprawą dla pracujących kobiet, wychowujących dzieci jest organizacja wakacyjnego wypoczynku dzieci i młodzieży, którą podejmują szkoły, placówki opiekuńczo-wychowawcze, organizacje młodzieżowe, TPD i zakłady pracy. W okresie akcji letniej "Lato 82" różnymi formami wypoczynku objęto 24.500 osób z terenu województwa. Natomiast w roku 1983 weźmie udział 25.900 uczniów. Ponadto planuje się zorganizować 74 dziecińców wiejskich dla 1900 dzieci.

W ramach tegorocznej wymiany grup młodzieżowych organizowany będzie wypoczynek polskich dzieci i młodzieży w ZSRR i NRD. Ogółem z tej formy wypoczynku skorzysta 850 dzieci i młodzieży z terenu naszego województwa.

Istotną dziedziną życia społeczno-gospodarczego naszego województwa jest ochrona zdrowia. W tej służbie zatrudnionych jest 4257 osób, w opiece społecznej 3226 osób - kobiety stanowią tam 75,8%. Opiekę profilaktyczno-leczniczą nad kobietami w województwie sprawują lekarze rejonowi i specjaliści. Należy podkreślić, że duże znaczenie w zakresie opieki zdrowotnej ma niedawno uruchomiony Szpital w Radzynie Podlaskim. Na terenie województwa posiadamy 5 oddziałów ginekologiczno-położniczych o łącznej liczbie 251 łóżek.

Nikogo dziś nie trzeba przekonywać, że dobra opieka lekarska nad zdrowiem i prawidłowym rozwojem dziecka, rzutuje na warunki życiowe matki, na właściwe samopoczucie rodziny.

Wskaźnik umieralności niemowląt na 1.000 urodzeń żywych jest o wiele niższy w naszym województwie aniżeli w kraju.

Potrzeby w zakresie badań wysokospecjalistycznych, niedostępnych w naszym województwie, zaspokajane są w dużej mierze przez Centrum Zdrowia Dziecka. Rocznie kieruje się tam 100 dzieci. Średnio 130-oro dzieci z naszego województwa korzysta w ciągu roku z leczenia sanatoryjnego.

Z danych statystycznych wynika, że około 85% kobiet w ciąży jest objętych opieką lekarską. Wskaźnik ciągłości nad ciężarną w województwie wynosił w 1982 roku - na wsi 2,4 wizyty, w mieście - 4,8.

W miastach opiekę nad kobietami pełni 8 poradni, udzielających porad mieszkańcom miast i wsi, funkcjonuje także 5 objazdowych poradni "K" w gminnych ośrodkach zdrowia. W bieżącym roku otwarto w Radzynie Podlaskim następną poradnię "K", co zwiększyło dostępność porad dla pacjentek. Ponadto zorganizowano 3 poradnie dziecięce dojazdowe w Gminnych Ośrodkach Zdrowia. Poza wymienionymi opiekę nad dziećmi pełnią Wiejskie Ośrodki Zdrowia.

W 1982 na 6.149 urodzonych, pielęgniarki środowiskowe objęły opieką patronażową 2.711 dzieci w mieście i 3.119 na wsi. Liczba odwiedzin pielęgniarskich u dzieci do 1 roku życia wynosiła 11.666 w rejonie wiejskim naszego województwa i 15.566 w miastach. Przeciętna ilość odwiedzin dziecka wiejskiego w pierwszym roku życia sięgnęła liczby 3,7, dziecko w mieście odwiedzone było 7,2 razy.

Ze względu na niedostatek kadry specjalistycznej, starano się, aby dzieci do lat 6-ciu w jak największym zakresie

objąć opieką przez wykwalifikowanych pediatrów. Opiekę profilaktyczną nad dziećmi powyżej 6 lat sprawują lekarze szkolni oraz poradnie medycyny szkolnej.

Służba zdrowia organizuje i sprawuje opiekę nad dzieckiem do lat 3. W naszym województwie funkcjonują 2 żłobki, do których uczęszczają dzieci do lat 4. Żłobki te są czynne wyłącznie w mieście Biała Podlaska. W planie perspektywicznym zgodnie z życzeniem ludności przewidziano żłobki w 3 miastach województwa. Obecnie zostanie oddany do użytku żłobek w Radzynie Podlaskim.

Wojewódzka instancja partyjna traktuje priorytetowo sprawy związane z ochroną zdrowia społeczeństwa. W zakresie ochrony zdrowia martwi wiele jeszcze niezaspokojonych potrzeb, stan infrastruktury, niedostatki w zakresie profilaktyki oraz terapii i niepełne możliwości rekonwalescencji.

Na podkreślenie zasługuje praca kobiet w kulturze. Ogółem jest zatrudnionych 357 osób, w tym 215 kobiet, tj. 60,2%, ale specyfika oddziaływania tej grupy na życie społeczne jest szczególnego wymiaru. Kultura jest szeroką sferą życia społecznego, różnicowanym instrumentem kształtowania postaw i wartości,

przeobraża człowieka. Służy wzbogaceniu jego życia duchowego. Mimo trudnych warunków lokalowych i ciągle jeszcze zbyt szczupłej bazy w województwie, oczekujemy, że ludzie kultury potrafią zainspirować wypracowanie bogatych w humanizm treści kultury socjalistycznej, oraz przyczynią się do kultywowania sztuki ludowej i ciekawych nurtów kultury w środowiskach robotniczych i wiejskich. Trzeba zrobić wszystko, by kultura przemawiała tym samym językiem symboli i wartości do wszystkich jej odbiorców, czy to na wsi, czy w mieście.

Przed twórcami kultury, środowiskami twórczymi oraz organizacjami partyjnymi stoją trudne i odpowiedzialne zadanie - zachęcania i zmobilizowania szerokich rzesz społeczeństwa do dzieła współtworzenia kultury.

W warunkach naszego województwa o typowo rolniczym charakterze, gdzie na 147.200 kobiet, ogółem na wsi zamieszkuje 99.951 kobiet, i stąd problemy te wymagają szczególnego potraktowania.

Każdy kto zna wieś naszego województwa może jednoznacznie stwierdzić, że wyraźnie poprawiły się w ostatnich latach warunki życiowe mieszkańców wsi. Awans ten dotyczy warunków mieszkaniowych, ich

wyposażenia w urządzenia, w centralne ogrzewanie, wodę bieżącą, kanalizację. Słowem stan sanitarny wsi osiągnął pułap nie notowany w naszych dziejach.

Obok tych bezprzeczących pozytywnych faktów należy odnotować niepokojący spadek czytelnictwa prasy partyjnej, rolniczo-fachowej oraz korzystania z niedostatecznej ilości filii bibliotek.

Stąd też Oddział Wojewódzki RSW „Prasa, Książka, Ruch”, Woj. Urząd Poczty oraz Wydział Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego, winni podjąć działania dla poprawy tej sytuacji w zakresie zwiększenia dostępności mieszkańców wsi do prasy i książki.

Niezbędnym warunkiem poprawy życia i pracy kobiet wiejskich jest dobrze zorganizowana opieka zdrowotna i socjalna. W tym celu kontynuować musimy działania mające na celu zwiększenie liczby wiejskich ośrodków zdrowia z kadrą specjalizującą się w leczeniu chorób zawodowych rolników, poprawienie wyposażenia lecznictwa wiejskiego w sprzęt, aparaturę medyczną i leki. Zapewnić też należy rolnikom odpowiedni dostęp do uzdrowisk i sanatoriów. Są to w większości działania, które wymagają odpowiednich nakładów finansowych oraz wykonawstwa inwestycyjnego i dlatego realizacja ich nasuwa wiele kłopot

tów, a niejednokrotnie jest niemożliwa. Z wielokrotnością musi być troska i opieka nad kobietami wielodzietnymi, samodzielnie gospodarującymi, ludźmi starszymi, a zwłaszcza niepełnosprawnymi. Szczegółnej troski wymagają ludzie starsi - samotni, w tym zwłaszcza kobiety, które stanowią w tej grupie wiekowej zdecydowaną większość. Rozeznanie, które w tym względzie posiada administracja państwowa, można uznać za właściwe, brak jednak możliwości udzielenia odpowiedniej pomocy poza finansowej, powoduje, że problem ten nie jest załatwiony. W większości chodzi tu o zapewnienie pomocy sąsiedzkiej w zakresie zakupów, gotowania posiłków czy sprzątania.

Włączenie się do tej pomocy, obok innych organizacji społecznych, ruchu kobiecego, wpłynąć może na ewentualną zmianę w tym zakresie.

Szczególną sprawą jest korzystanie przez kobiety środowiska wiejskiego z tzw. szerokiej sfery usług. Niedorozwój ich na wsi, utrzymuje kobiety wiejskie w reżimie tradycyjnych obowiązków i bezustannym kołowrocie rosnących zadań zgodnie z wzdychającymi potrzebami rodzin, będących pod nieuchronnym wpływem kultury miejskiej. Jest to o tyle istotne, że z konieczności musi się odbijać ujemnie na spełnianiu jej rozlicznych funkcji rodzinnych,

jako żony, matki, a także obywatelki, głównie ze względu na brak czasu, zmęczenie pracą i brak nadziei na radykalną poprawę tej typowej dla kobiet w rodzinach chłopskich, a zwłaszcza w rodzinach chłopo-robotniczych.

Problematyka ta musi znaleźć się obok innych istotnych problemów w centrum zainteresowania administracji państwowej oraz gospodarczej, w Gminnych Spółdzielniach "Samopomoc Chłopska". Istnieje konieczność przywrócenia właściwej funkcji Ośrodkom Nowoczesnej Gospodyni. Często Zarządy Spółdzielcze bez konsultacji z kobietami przekazują etaty do innej działalności.

Sytuację kobiety i rodziny wiejskiej komplikuje niski jeszcze w wielu przypadkach poziom wyposażenia gospodarstw domowych. Kobiety wiejskie są zdane na ciężką pracę fizyczną w gospodarstwie rolnym, a niedostateczna ilość sprzętu rolniczego wymaga wzmoczonego wysiłku.

Sytuacja ta jest jedną z głównych przyczyn odpływu młodzieży ze wsi, w tym szczególnie kobiet.

Dużym utrudnieniem w zaopatrzeniu rodziny wiejskiej jest niedostateczna ilość punktów sprzedaży detalicznej. Sytuacja w tym zakresie uległa w roku 1982 pogorszeniu. Wskaźnik powierzchni

użytkowej sieci handlowej na 1000 mieszkańców wynosił 454,2 m² w mieście, natomiast na wsi zmalał do 235,6 m² powierzchni użytkowej.

Trzeba wiele wysiłku ze strony organizacji społeczno-politycznych, administracji państwowej i gospodarczej, by kobiety wiejskie poczuły się pełnoprawnymi członkami społeczeństwa i współtwórcami życia regionu białkopodlaskiego. Mówiliśmy o tym na plenum KW poświęconym pracy na wsi. Trzeba, by organizacje i instytucje partyjne, wszystkie ogniwa życia społeczno-gospodarczego województwa związane ze wsią i rolnictwem, powróciły do Uchwały tego Plenum, a także wspólnego XI Plenum KC PZPR i NK ZSL, aby wypracowały skuteczne drogi realizacji programu socjalistycznej odnowy i umacniania gospodarki rolnej oraz realizacji celów polityki społecznej w tym obszarze.

Problemy, którymi żyje kobieta na wsi, niewiele odbiegają od problemów kobiety pracującej w mieście. Łączą one obowiązki zawodowe i wychowawcze z obowiązkami prowadzenia gospodarstwa domowego. Model społeczeństwa i rodziny z kobietą pracującą zawodowo i uczestniczącą w utrzymaniu rodziny - wymaga od kobiet pracy na przysłowiowych dwóch etatach, od państwa

natomiast preferencji dla kobiet w polityce społecznej. Podkreślić tu należy, że jednym z założeń ustroju socjalistycznego jest bowiem zagwarantowanie podstawowych warunków materialnych, socjalnych i bytowych. Między innymi podjęto nowe rozwiązania w zakresie ochrony macierzyństwa, przedłużono pełnopłatne urlopy macierzyńskie, stworzono możliwości korzystania z urlopu bezpłatnego, rozwinięto ubezpieczenia i świadczenia socjalne, zrównano uprawnienia kobiet zatrudnionych na stanowiskach robotniczych i pracowników umysłowych, udoskonalono system zasiłków rodzinnych podnosząc ich stawki dla rodzin o niższych dochodach, wprowadzono jednorazowy zasiłek przy przyjściu dziecka na świat, utworzono fundusz alimentacyjny, jak również wprowadzono w życie nową ustawę antyalkoholową. W zakładach pracy z przeważającą załogą kobiet wyodrębniono oddziały pracy chronionej. W roku 1980 nastąpiły dalsze korzystne zmiany świadczeń socjalnych, a mianowicie: przeprowadzono I etap podwyżki zasiłków rodzinnych, wprowadzono korzystne zmiany w zasadach korzystania z funduszu alimentacyjnego, rozszerzono instytucję urlopów bezpłatnych na opiekę nad małymi dziećmi, a od lipca 1981 roku wprowadzono zasiłki

dla osób przebywających na tych urloпах.

Nie zawsze jednak, uświadamiamy sobie rozmiar kosztów społecznych państwa socjalistycznego, ponoszonych dla rodziny. Praca zawodowa kobiet nie zwalnia je od obowiązków związanych z funkcjami rodzinnymi, a przecież wśród ogółu kobiet czynnych zawodowo 35.532 stanowią matki wychowujące dzieci do lat 16. Aktywizacja zawodowa kobiet wymaga więc, wydatnego zwiększenia opieki i roli wychowawczej specjalnych instytucji społecznych wspomagających rodzinę.

Szczególną uwagę instancje partyjne, POP, zwrócić powinny na problemy kobiet tych zakładów produkcyjnych, które skupiają przeważającą część załóg.

Celowym wydaje się przyjęcie wobec tych zakładów systematycznej pracy w zakresie rozmów, spotkań, konsultacji przez instancje partyjne, ogniwa ruchu kobiecego i administracji państwowej.

Zdajemy sobie sprawę z

W dyskusji nad przedstawioną w referacie problematyką udział wzięli: Józefa Matyńkowska-poseł na Sejm PRL, przew. Komisji Kobiecej KW PZPR, Anna Gocławska-Nowak-rolniczka z gm. Międzyrzec Podl., v-ce przew. RG KZRK10R, Seweryna Struczyk-aktywistka LKP z gm. Milanów, Janina Tobota - dyrektor "Polferu" w Woźnikach, Edward Laskowski-prezes Spółdzielni Inwalidów "Elremet" w Białej Podl., Leokadia Litwiniuk-przew. Komisji Kobiet WK ZSL, Józefa Dragan, przew. ZW LKP w Białej Podl., Walentyna Romaniuk-emerytowana nauczycielka z Łosic, Kazimiera Adamiec-przew. KGW w Kodniu i Krystyna Romaniuk-przew. ZM LKP w Radzynie Podl.

tego, iż powyższa charakterystyka udziału kobiet w życiu społeczno-gospodarczym województwa w rozwiązywaniu jego problemów, jest z natury rzeczy niepełna. Wskazuje ona jednak, że w obecnej trudnej, kryzysowej sytuacji, kobiety zdają sobie sprawę, iż teraźniejszość i przyszłość kraju kształtuje w ogromnej mierze ich praca zawodowa i aktywność społeczna, ich codzienna dbałość o pomyślność rodziny, o wychowanie dzieci i młodzieży. Swoją postawą pokazują, że praca, odpowiedzialność i świadoma dyscyplina to warunki wyjścia z kryzysu gospodarczego, to miara współczesnego patriotyzmu Polaków. Stąd właśnie bierze się uznanie i szacunek, jaki dziś im wyrażamy, za codzienną troskę o sprawy dnia powszedniego, za ofiarność w pracy, za ciepłą atmosferę w domu.

W trudnym okresie kryzysu, świadomość kobiet i ich głęboka troska o zachowanie spokoju i pokoju społecznego, ma istotny wpływ na tempo procesu normalizacji.

U C H W A Ł A

Komitetu Wojewódzkiego PZPR w sprawie udziału kobiet w życiu społeczno-gospodarczym województwa białkopodlaskiego.

Komitet Wojewódzki Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Białej Podlaskiej na swym plenarnym posiedzeniu w dniu 28 maja 1983 r., po wysłuchaniu referatu wprowadzającego i wypowiedzi w dyskusji oraz uwzględniając szeroką konsultację przedplenarną, stwierdza wysokie zaangażowanie kobiet w życiu społeczno-gospodarczym województwa oraz w konstruktywnych działaniach na rzecz realizacji idei porozumienia narodowego, przezwycięzania kryzysu, odradzania się ruchu związkowego oraz umacniania podstawowych funkcji rodziny.

Wojewódzka instancja partyjna wyraża szczególne uznanie dla obywatelskiej postawy kobiet w obecnym trudnym okresie. Rozwaga i zaradność kobiet w złożonej sytuacji politycznej i gospodarczej przyczynia się do kształtowania realistyczniejszego stosunku rodzin do obecnie przeżywanych trudności. Trwały i liczący się udział kobiet w życiu społeczno-gospodarczym województwa białkopodlaskiego zobowiązuje Plenum do podjęcia działań sprzyjających dalszej aktywizacji kobiet i ruchu kobiecego, ich uczestnictwa

w realizacji programu przezwycięzania kryzysu i socjalistycznej odnowy - przyjętego przez IX Nadzwyczajny Zjazd PZPR.

Plenum KW PZPR uznaje za podstawowe kierunki działania:

- W całości kształcić pracę partyjną stworzyć warunki dalszej aktywizacji kobiet skupionych we wszystkich ogniwach ruchu kobiecego,
- Doskonalic styl pracy partyjnej z kobietami w zakładach pracy i środowiskach społeczno-zawodowych. Aktywizować je w pracy szkoleniowej, samokształceniu odpowiadajacemu ich warunkom poznawczym i potrzebom w zakresie życia społecznego, ekonomicznego i poradnictwa prawnego,
- Dążyć do zwiększenia udziału kobiet w działalności instancji partyjnych, stronnictw politycznych, organizacjach społecznych, w terenowych ogniwach PRON, w nowo powstających komórkach ruchu związkowego i organizacjach rolników indywidualnych,
- Tworzyć warunki integracji i konsolidacji ruchu kobiecego wokół aktualnie realizowanej polityki społecznej w zakresie rodziny, wychowania młodego pokolenia, walki z patologią społeczną,

- Wypracować systemowe rozwiązania spraw pomocy rodzinom wielodzietnym, matkom wychowującym samotnie dzieci, kobietom starszym, oraz rodzinom zagrożonym moralnie - przyjmując stosowne rozwiązania tych kwestii w warunkach województwa,
- Doskonalić politykę zatrudnieniową kobiet, stwarzać warunki awansu społecznego i zawodowego kobiet. Otoczyć szczególną troską kobiety prowadzące gospodarstwa rolne oraz te kobiety, które w świetle rozeznania sytuacji społecznej wymagają stałej opieki,
- Rozwijać różnorodne formy profilaktyki i kultury zdrowotnej, ochrony zdrowia, w zakresie chorób zawodowych i dziecięcych,
- Wzmocnić ruch kobiecy do pozyskania młodego pokolenia do działań na rzecz odnowy społeczeństwa, pogłębiać w tym względzie współpracę ze Związkiem Socjalistycznej Młodzieży Polskiej, Związkiem Młodzieży Wiejskiej oraz Związkiem Harcerstwa Polskiego,
- Dążyć do polepszenia warunków życia kobiety wiejskiej i pracującej zawodowo, w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, jak też udziału w działalności społeczno-kulturalnej.

Wdrażaniu tych treści sprzyjać będą działania ogniw podstawowych instancji partyj-

nych oraz organów władzy i administracji państwowej.

I. Plenum Komitetu Wojewódzkiego PZPR zobowiązuje :

1. Egzekutywę KW PZPR, przy współudziale Prezydium Komisji Kobięcej KW oraz przedstawicielek organizacji kobiecych do oceny realizacji niniejszej Uchwały w I kwartale 1984 roku oraz do opracowania harmonogramu obejmującego realizację przyjętej Uchwały i wniosków zgłoszonych w dyskusji.
2. Instancje I stopnia do odbycia w bieżącym roku plenarnych posiedzeń, względnie posiedzeń Egzekutyw nt. sytuacji społeczno-politycznej kobiet w środowisku swego działania.
3. Do zorganizowania w miastach i wsiach, w grupach społeczno-zawodowych i zakładach pracy spotkań zapoznających z dorobkiem Plenum KW PZPR i Uchwałą KW. Organizatorami tych spotkań winny być instancje partyjne przy współudziale Komisji Kobięcej KW oraz jednostek wojewódzkich: Ligi Kobiet Polskich, Kół Gospodyń Wiejskich i Spółdzielczyń. Spotkania te należy realizować w II połowie br.
4. Instancje podstawowe i POP w zakładach pracy i instytucjach do podjęcia analizy sytuacji kobiety w miejscu pracy i zamieszkania oraz opracowania programów poprawy w tym zakresie - do końca 1983 roku.

5. Instancje podstawowe do powo-
łania Komisji Kobiet, tam gdzie
dotychczas tego nie uczyniono -
do końca lipca br.

6. Wojewódzki Ośrodek Kształce-
nia Ideologicznego przy współ-
udziale Wydziału Zdrowia i Opie-
ki Społecznej Urzędu Wojewódz-
kiego do zorganizowania sesji
popularno-naukowej nt. opieki
zdrowotnej nad matką i dzieckiem
- na przełomie I i II kwartału
1984 roku.

7. Redakcję Tygodnika PZPR
"Słowo Podlasia", oddz.
"Sztandaru Ludu", Redakcję
ORTV do szerszego propagowa-
nia inicjatyw ruchu kobiecego,
ciekawych sylwetek kobiet, ich
udziału w życiu społeczno-
gospodarczym.

II. Plenum zwraca się do
Wojewody o :

1. ...nie przedsięwziąć w
zakresie poprawy bazy lokalo-
wej niezbędnej do działalnoś-
ci programowej organizacji
kobiecych,
2. rozważenie możliwości
wsparcia finansowego działal-
ności programowo-szkoleniowej
ruchu kobiecego przez insty-
tucje i jednostki gospodarcze
województwa,
3. podjęcie przedsięwziąć w
zakresie poprawy funkcjonowa-
nia służb socjalnych urzędów

gmin, ze szczególnym zwróceniem
uwagi na prawidłowość rozdzia-
łu środków przeznaczonych na
pomoc społeczną i poprawę
opieki zdrowotnej,

4. dokonanie analizy sieci
placówek handlowych, gastrono-
micznych, usługowych, Ośrodków
Praktycznej Pani i Nowoczes-
nej Gospodyni, klubów kultury,
w celu usprawnienia obsługi
społeczeństwa,

5. podjęcie stosownych dzia-
łań w zakresie pomocy kobie-
tom samotnie prowadzącym gos-
podarstwa rolne.

III. Plenum zobowiązuje :

Wojewódzki Zespół Radnych
- członków PZPR do zainspiro-
wania Prezydium WRN o podję-
cie na Sesji w I kwartale
1984 roku, analizy sytuacji
społeczno-gospodarczej kobiet
w województwie białkopodlas-
kim.

Komitet Wojewódzki Pols-
kiej Zjednoczonej Partii Ro-
botniczej zwraca się do wszyst-
kich członków partii, stronn-
ictw politycznych, organów ad-
ministracji terenowej, orga-
nizacji wspierających działa-
lność kobiet o aktywne włą-
czenie się w realizację dzia-
łań wynikających z obrad ni-
niejszego Plenum.

Komitet Wojewódzki PZPR

w Białej Podlaskiej

Biała Podlaska, 28 maja 1983 r.